

KLIIAMINISTER

MÄÄRUS

Tallinn

2023 nr

Ebaseaduslikult kasutatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse mahu ning maksumuse määramise kord

Määrus kehtestatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 43 lõike 3 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala

Käesolev kord reguleerib ebaseaduslikult kasutatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse mahu ning ebaseaduslikult kasutatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse maksumuse määramist.

§ 2. Teenuse ebaseadusliku kasutamise akti koostamine

(1) Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse ebaseadusliku kasutamise tuvastamisel koostab vee-ettevõtja esindaja akti nimetatud teenust ebaseaduslikult kasutanud isiku või tema esindaja juuresolekul.

(2) Kui ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust ebaseaduslikult kasutanud isik või tema esindaja ei viibi akti koostamise juures või keeldub aktile allakirjutamisest, koostatakse akt tunnistaja juuresolekul.

§ 3. Teenuse ebaseadusliku kasutamise aktis sisalduvad andmed

(1) Akti märgitakse järgmised andmed:

- 1) akti koostamise aeg ja koht ning selle vee-ettevõtja nimi ja aadress, kelle esindaja akti koostab;
- 2) akti koostanud isiku ametinimetus ning ees- ja perekonnanimi;
- 3) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust ebaseaduslikult kasutanud isiku nimi ja kontaktandmed või tema esindaja nimi, kontaktandmed ning andmed tema volitusi tõendava dokumendi kohta;
- 4) tunnistaja nimi ja kontaktandmed, kui akt koostatakse tema juuresolekul;
- 5) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse ebaseadusliku kasutamise asukoht;
- 6) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse ebaseadusliku kasutamise kirjeldus ja võimalusel skeem;
- 7) informatsioon ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise lepingu tingimuste rikkumise ja teenuse ühenduse katkestamise kohta.

(2) Aktile lisatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust ebaseaduslikult kasutanud isiku või tema esindaja seletuskiri.

(3) Aktile kirjutavad alla selle koostaja, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust ebaseaduslikult kasutanud isik või tema esindaja või nende puudumisel tunnistaja.

(4) Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust ebaseaduslikult kasutanud isiku või tema esindaja aktile allakirjutamisest keeldumise korral nõutakse temalt kirjalikku seletust. Kui ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust ebaseaduslikult kasutanud isik või tema esindaja keeldub kirjaliku seletuse andmisest, teeb akti koostaja aktile sellekohase märke.

(5) Akti koostaja võib kohe katkestada ebaseadusliku ühisveevärgi ühenduse. Ühiskanalisatsiooni ühenduse katkestamine on lubatud pärast seda, kui on tagatud keskkonnasaastumise vältimine.

(6) Kui tuvastatakse ebaseaduslik reovee ärajuhtimine sademeveekanaliseerimise, siis on akti koostaja kohustatud viivitamata teavitama reostusjuhtumist Keskkonnaametit.

§ 4. Ebaseaduslikult kasutatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse mahu määramine

(1) Ebaseadusliku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse kasutuse kestus hüvitise arvutamisel on selgelt tõendatav ajavahemik alates päevast, mil ebaseaduslik ühendus rajati, kuni ebaseadusliku ühenduse sulgemise päevani, kuid mitte üle 12 kuu. Kui ebaseadusliku teenuse kasutuse algus- ja lõppaega ei ole võimalik kindlaks teha, loetakse ebaseadusliku ühenduse kestuseks 12 kuud. Ajutise ühenduse puhul tuletõrje hüdrantidest võetakse ebaseadusliku ühenduse kestuseks maksimaalselt üks ööpäev.

(2) Ebaseadusliku ühisveevärgiteenuse maht, sealhulgas ebaseaduslikult tuletõrjehüdrantist ammutatud ühisveevärgi vee maht, määratakse järgmiselt.

1) Kui tegu on füüsilisest või juriidilisest isikust kliendiga, kelle kogu tegelik tekkiv reovee kogus on mõõdetud, see tähendab, et arveldamine toimub kanalisatsioonitorustikule paigaldatud vooluhulgaarvesti või -mõõtu näidu alusel, siis võrdsustatakse ebaseadusliku veekasutuse maht 10-kordse ebaseadusliku veekasutuse perioodil tarbitud kanalisatsiooniteenuse mahuga:

$$V_{\text{vesi}} = k \times V_{\text{kanal}}, \text{ kus}$$

V_{vesi} – ebaseadusliku ühisveevärgiteenuse maht (m^3);

k – karistuskoeffitsient ($k = 10$);

V_{kanal} – ebaseadusliku veekasutuse perioodil mõõdetud kanalisatsiooni teenuse maht (m^3).

2) Kui tegelikud tarbimiskogused puuduvad, lähtutakse füüsilisest isikust tarbija puhul elamuühiku 10-kordsest arvestuslikust tarbimisest ebaseadusliku ühenduse perioodil, mis arvutatakse järgmise valemi abil:

$$V_{\text{füüs.isik}} = k \times q/1000 \times N \times t, \text{ kus}$$

$V_{\text{füüs.isik}}$ – füüsilisest isikust tarbija ebaseadusliku ühisveevärgi kasutamise teenuse maht (m^3);

k – karistuskoeffitsient ($k = 10$);

q – ühe inimese ööpäevane tarbimine ($q = 100 \text{ L/in/ööp}$);

N – Eesti keskmine leibkonna suurus;

t – ebaseadusliku ühenduse kestus päevades (ööp).

Vee-ettevõtjal on kaalutlusõigus vähendada leibkonna suurust ja kasutada $N = 1$, kui on tõestatud, et ebaseadusliku ühendusega varustatud elamuühikus elas ja tarbis ühenduse ajal ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust vaid üks inimene.

3) Kui tegelikud tarbimiskogused puuduvad, leitakse juriidilisest isikust tarbija puhul ebaseadusliku tarbimise maht veetoru või hüdrandi läbilaskevõime järgi avamise, plommi eemaldamise, rikkumise või ühenduse kohas arvestusega, et ühendustoru töötab kogu ristlõikega 12 tundi ööpäevas vee voolukiirusega 0,5 m/s:

$$V_{\text{jur.isik}} = \pi D^2/4 \times v \times 3600 \text{ s/h} \times 12 \text{ h/ööp} \times t, \text{ kus}$$

$V_{\text{jur.isik}}$ – juriidilisest isikust tarbija ebaseadusliku ühisveevärgi kasutamise teenuse maht (m^3);
 D – veetoru, arvesti või hüdrandi sisediameeter (m);
 v – voolukiirus ($v = 0,5 \text{ m/s}$);
 t – ebaseadusliku ühenduse kestus päevades (ööp).

Veearvesti ja veemõõdusõlme plommide rikkumise või eemaldamise või veearvesti näitude moonutamise korral võetakse läbilaskevõime määramisel aluseks veearvesti arvestuslik siseläbimõõt.

4) Kui ebaseaduslik ühendus ühisveevärgiga või tuletõrjehüdrandiga rajati ajutisena, näiteks mahutite täitmise ajaks, lähtutakse ebaseaduslikult kasutatud teenuse mahu arvutamisel täidetud mahuti 15-kordsest mahust; kui ajutise veevõtu korral tuletõrjehüdrandist ei ole mahuti mahtu võimalik tuvastada või ajutine ühendus rajati veekasutuseks kohapeal, lähtutakse hüdrandi läbilaskevõimest ja ebaseadusliku ühenduse kestusest kuni 24 tundi.

(3) Ebaseadusliku reovee ärajuhtimise teenuse maht, sealhulgas nii ühis- kui ka lahkvoolsesse kanalisatsiooni ja sademeveekanaliseerimise juhitud reovee maht, määratakse järgmiselt.

1) Kui tegu on füüsilisest või juriidilisest isikust kliendiga, kes on kasutatud tegeliku joogivee koguse mõõtnud, nii et arveldamine toimub veetorustikule paigaldatud vooluhulgaarvesti või -mõõtu näidu alusel, siis võrdsustatakse ebaseadusliku reovee ärajuhtimise maht 10-kordse ebaseadusliku reovee ärajuhtimise perioodil tarbitud ühisveevärgiteenuse mahuga:

$$V_{\text{kanal}} = k \times V_{\text{vesi}}, \text{ kus}$$

V_{kanal} – ebaseadusliku reovee ärajuhtimise teenuse maht (m^3);

k – karistuskoeffitsient ($k = 10$);

V_{vesi} – ebaseadusliku reovee ärajuhtimise perioodil mõõdetud veeteenuse maht (m^3).

2) Kui tegelikud tarbimiskogused puuduvad, lähtutakse füüsilisest isikust tarbija korral elamuühiku 10-kordsest arvestuslikust tarbimisest ebaseadusliku ühenduse perioodil, mis leitakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 esitatud arvestuskorra järgi.

3) Kui tegelikud tarbimiskogused puuduvad, leitakse juriidilisest isikust tarbija korral ebaseadusliku tarbimise maht käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 esitatud arvestuskorra kohaselt ühisveevärgist või muust veeallikast, sõltuvalt vee saamise kohast, suubuva veetoru läbilaskevõime järgi või survekanaliseerimise või surveveetoru paigaldatud vooluhulgaarvesti või -mõõtu arvestusliku siseläbimõõdu järgi, kusjuures vee-ettevõtjale jääb õigus kasutada etteantud voolukiiruse $0,5 \text{ m/s}$ asemel täpsustatud voolukiirust, sõltuvalt reoveepumpla võimsusest ja tootlikkusest.

4) Kui ebaseaduslik ühendus ühiskanalisatsiooniga on rajatud ajutisena mahutite tühjendamise ehk pargimise ajaks, lähtutakse ebaseaduslikult kasutatud teenuse mahu arvutamisel tühjendatud mahuti 15-kordsest mahust.

(4) Ebaseadusliku sademevee, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise teenuse maht reovee- või sademeveekanaliseerimise määramiseks määratakse järgmiselt.

1) Kui tegelikud ühiskanalisatsiooni juhitud kogused on vaakumkanalisatsiooni automaatikasüsteemis tuvastatavad ja mõõdetavad, võrdsustatakse ebaseadusliku teenusekasutuse maht 10-kordse ebaseadusliku ühenduse perioodil tuvastatud sademevee, drenaaživee ja muu sellise ärajuhtimise mahuga.

2) Kui tegelikud mõõtmisandmed puuduvad, leitakse ebaseadusliku teenuse maht 10-kordse arvestusliku pinnasevee kogusena teenuse kasutaja territooriumilt kogu kinnisasja territooriumi piires, võttes äravooluteguriks kõvapindadelt (katused, asfalt, betoon ja tihedate vuukidega kivisillutis) $k_{\text{kõvapinnad}} = 1$ ja muudelt pindadelt (muru, kruus, killustik, aed, park, katteta maa, mets jms) $k_{\text{muud}} = 0,15$:

$$V_{\text{pinnas}} = k \times (k_{\text{kõvapinnad}} \times S_{\text{kõvapinnad}} + k_{\text{muud}} \times S_{\text{muud}}) \times h/365 \times t, \text{ kus}$$

V_{pinnas} – ebaseadusliku sademevee, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise teenuse maht (m^3);

k – n-ö karistuskoeffitsient ($k = 10$);

$S_{kõvapinnad}$ – kõvapindade pindala (m^2);

S_{muud} – muude pindade pindala (m^2);

$k_{kõvapinnad}$ – äravoolutegur kõvapindadelt ($k = 1$);

k_{muud} – äravoolutegur muudelt pindadelt ($k = 0,15$);

h – Eesti keskmine aastane sademete kogus Riigi Ilmateenistuse (Keskkonnaagentuur) andmetel ($h = 0,662$ m/a)

t – ebaseadusliku ühenduse kestus päevades (ööp).

(5) Kui juriidilisest isikust tarbija juhivad ühiskanalisatsiooni, ka lepingulise liitumispunkti kaudu, ebaseaduslikult ülenormatiivset reovett, käsitatakse seda ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 43 lõike 1 punkti 7 alusel ebaseadusliku reovee ärajuhtimisena, mille maht määratakse järgmiselt.

1) Kui kliendi poolt ühiskanalisatsiooni juhitud reoveekogus on mõõdetud kas vee- või kanalisatsioonitorustikule paigaldatud vooluhulgaarvesti või -mõõtu näidu alusel, võrdsustatakse ebaseadusliku reovee ärajuhtimise maht 10-kordse ebaseadusliku reovee ärajuhtimise perioodil tarbitud teenuse mahuga, nagu on käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 toodud.

2) Kui ühiskanalisatsiooni juhitud reoveekogused ei ole mõõdetud, lähtutakse käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 esitatud arvutuskäigust.

§ 5. Ebaseaduslikult kasutatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse maksumuse määramine

(1) Ebaseadusliku teenuse maksumuse ehk hüvitise arvutamisel lähtutakse piirkonnas kehtivatest ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hindadest koos käibemaksuga.

(2) Ebaseadusliku ühisveevärgiteenuse maksumuse arvutamisel võetakse arvesse käesoleva määruse § 4 lõikes 2 toodud meetodika alusel leitud ebaseadusliku ühisveevärgiteenuse mahtu ja piirkonnas kehtivat tasu võetud joogivee eest. Kui omavoliliselt kasutatud vett oli võimalik ära juhtida ühiskanalisatsiooni ning see ei kajastunud kanalisatsioonitorustikule paigaldatud vooluhulgaarvesti või -mõõtu näidu alusel kanalisatsiooniteenuse maksumuses, lisatakse hüvitisele tasu selle ärajuhtimise eest, lähtudes kehtestatud tasust reovee ärajuhtimisele.

(3) Ebaseadusliku reovee ärajuhtimise teenuse maksumuse arvutamisel võetakse arvesse käesoleva määruse § 4 lõikes 3 toodud meetodika alusel leitud ebaseadusliku kanalisatsiooniteenuse mahtu ja vastavale tarbijagrupile piirkonnas kehtestatud teenustasu reovee ärajuhtimise eest. Kui reovesi juhatakse ära sademeveekanalisatsiooni, lisanduvad teenuse maksumusele ka õigusaktide alusel määratud trahvid ja keskkonnatasud. Näiteks suurendatakse hüvitist vee-ettevõtja makstud kõrgendatud keskkonnatasu ja tavapärase keskkonnatasu vahe võrra.

(4) Ebaseadusliku sademe-, drenaaži- või muu sellise pinnasevee ärajuhtimise teenuse maksumuse arvutamisel võetakse arvesse käesoleva määruse § 4 lõikes 4 toodud meetodika alusel leitud ebaseadusliku sademevee, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise teenuse mahtu ja piirkonnas kehtestatud tasu reovee ärajuhtimise eest. Kui sademevesi juhatakse ära sademeveekanalisatsiooni ja selle sademevee kasutamise eest on kehtestatud eraldi tasu, lähtutakse sellest.

(5) Ebaseadusliku ülenormatiivse reovee ärajuhtimise teenuse maksumuse arvutamisel võetakse arvesse käesoleva määruse § 4 lõikes 5 toodud meetodika alusel leitud ebaseadusliku kanalisatsiooniteenuse mahtu ja vee-ettevõtja tegevuspiirkonnas vastavalt reostusgrupile ülenormatiivse saastatuse eest kehtivat tasu. Kui tuvastatud ülenormatiivne reoainete sisaldus

ületab vee-ettevõtja tegevuspiirkonnas kõige kõrgemale reostusgrupile vastavat reostusastet, on vee-ettevõtjal õigus rakendada piirkonnas kehtestatud täiendavaid sanktsioone.

§ 6. Määruse jõustumine

(1) Käesolev määrus jõustub tagasiulatuvalt 1. juulist 2023.

(2) Perioodil 1. juuli 2023 kuni käesoleva määruse avaldamiseni Riigi Teatajas koostatud ebaseadusliku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse kasutamise aktid loetakse õiguspärasteks, kui need on koostatud akti koostamise hetkel kehtinud kohaliku omavalitsuse üksuses kehtinud korra alusel.

Kristen Michal
Minister

Keit Kasemets
Kantsler